

LAINSÄÄDÄNNÖN ARVIOINTINEUVOSTO

Lausunto Dnro: VNK/408/32/2017

Pvm 31.1.2018

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnos sisältää tyydyttävät kuvaukset lainsäädännön nykytilasta, esityksen tavoitteista, kohderyhmistä ja ehdotetuista toimenpiteistä. Esitysluonnoksessa on myös, pääosin laadullisesta näkökulmasta, tunnistettu ja kuvattu uudistuksen keskeisimpiä vaikutusalueita ja vaikutusmekanismeja. Esitysluonnoksen keskeisimmät kehittämis-kohteet ovat:

- i) Esitettäväksi valittu toteuttamisvaihtoehto tulisi perustella tarkemmin sekä "Toteuttamisvaihtoehdot"- että "Keskeiset ehdotukset"- jaksossa.
- ii) Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä huolellisemmin uudistuksesta saataviin keskeisiin hyötyihin ja kustannuksiin liittyviä vaikutusmekanismeja.
- iii) Esitysluonnoksessa tulisi kuvata tarkemmin kasvupalvelujen konkreettinen sisältö ja tehtävien jakautuminen eri toimijoiden kesken (maakunnat, kunnat, valtio, pääkaupunkiseutu Uudellamaalla) ennen uudistusta ja uudistuksen jälkeen.
- iv) Uudenmaan maakunnan erillisratkaisun vaikutukset jäivät esitysluonnoksessa vähälle huomiolle. Myös ehdotuksen perustelut ovat esitysluonnoksessa varsin niukat. Esitysluonnosta tulisi täydentää näiltä osin.
- v) Esitysluonnoksen määrällisiä kuvauksia tulisi täydentää ja yhtenäistää, jotta eri lukujen vertailukelpoisuus varmentuisi. Määrällisiä arvioita tulisi esittää kokonaistasolla ja mahdollisuuksien mukaan myös ELY-keskuksittain ja maakunnittain.
- vi) Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin uudistuksen vaikutusta maakuntien rahoitukseen. Rahoituksen jakautumisesta maakuntiin tulisi esittää myös määrällinen arvio. Vaikutusarvioinnissa tulisi lisäksi kuvata tarkemmin, miten maakunnille asetettavat säästötavoitteet vaikuttaisivat kasvupalvelujen ja aluekehittämisen rahoitukseen ja palveluille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen.
- vii) Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin uudistuksen tietoyhteiskuntavaikutuksia, etenkin palvelujen saavutettavuutta tietoverkoissa ja tietosuojaan liittyviä kysymyksiä.
- viii) Uudistuksen vaikutusten seurannasta ja jälkiarvioinnista tulisi esittää tarkempi kuvaus.

Arviointineuvosto suosittelee, että puutteet hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioissa korjataan ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö¹

Esityksen tavoitteena on kestävän talouskasvun, alueiden kehittämisen sekä työllisyyden, työllistymisen ja yritysten toimintaedellytysten edistäminen valtion ja maakuntien toimenpiteiden ja niiden järjestämien palvelujen avulla. Esityksen tavoitteena on myös organisoida julkishallinnon rahoittamat ja järjestämistä vastuulla olevat tehtävät sekä palvelut siten, että ne tukevat alueiden kasvua ja elinvoimaisuutta. Uudistuksessa luotaisiin aluekehittämisestä ja kasvupalveluista tiivis kokonaisuus. Ehdotetulla lailla monipuolistettaisiin kasvupalveluiden tuotantorakennetta ja huomioitaisiin kunkin alueen kasvun erityispiirteet nykyjärjestelmää paremmin.

Esityksen tarkoituksena on siirtää nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen ja maakuntien liittojen tehtävä uusille maakunnille 1. tammikuuta 2020 alkaen (maakunnalliset kasvupalvelut). Lakia sovellettaisiin alueiden kehittämiseen ja maakuntalaista annetun esityksen 6 §:ssä tarkoitettujen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tehtävien järjestämiseen maakunnassa.

Erillislaissa säädettäisiin myös Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan velvollisuudesta järjestää kasvupalvelut yhteistoiminnassa Uudenmaan maakunnassa. Yhteistoiminnan muotona olisi kuntayhtymä, jonka jäsenyys olisi avoin kaikille Uudenmaan kunnille. Pääkaupunkiseudun kuntien järjestämisvelvollisuus ei koskisi alueiden kehittämistä eikä Euroopan rakennerahastoihin liittyviä tehtäviä, joista Uudellamaalla vastaisi maakunta. Uudenmaan maakunta vastaisi alueellaan myös kasvupalveluiden yhteensovittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden hallinnonalojen tehtävien kanssa. Pääkaupunkiseudun kuntien kasvupalveluita koskevaan järjestämistehtävään Uudellamaalla sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin kasvupalveluiden järjestämiseen maakunnan toimesta muissa maakunnissa.

Alueiden kehittämistä koskevaan sääntelyyn ei esitetä merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Sääntelyn yksityiskohtaisuutta on jonkin verran vähennetty. Vastuu alueiden kehittämisestä olisi maakunnilla alueillaan ja kunnilla niiden alueilla. Valtio vastaisi valtakunnallisesta alueiden kehittämisestä. Valtion ja maakuntien yhteistyötä toteuttamaan luotaisiin menettely, jossa useiden ministeriöiden toimialaan kuuluvasta alueiden kehittämisestä käytäisiin vuosittain keskustelut alueiden kehittämisen tavoitteista ja sen toimeenpanosta. Maakunta toimisi oman alueensa aluekehittämisviranomaisena, joka tekisi yhteistyötä erityisesti alueen kuntien kanssa. Kunnat hoitaisivat yleiseen toimialaansa kuuluvia alueen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Rakennerahastotoimintaa koskevat säännökset säilyisivät pääosin ennallaan kuluvan rakennerahastokauden 2014–2020 ajan. Lakiesityksessä on niitä koskevat siirtymäsäännökset. Laki sisältäisi myös säännöksiä Euroopan unionin rakennerahastohjelmien hallinnoinnista ohjelmakaudella vuosina 2014–2020. Tulevan ohjelmakauden säännöksiä tarkennetaan sen jälkeen kun Euroopan unionin lainsäädäntö valmistuu.

Laissa säädettäisiin kasvupalveluista, niiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Osa kasvupalveluista on valtakunnallisia ja osa maakunnallisia. Kaikki palvelut tulisi toteuttaa yhteen sovitettuina ja tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Maakunnallisten kasvupalvelujen järjestämisestä vastaisi

¹ Tämä osa on pääosin suora lainaus hallituksen esitysluonnoksen ”Esityksen pääasiallinen sisältö”-jaksosta.

maakunta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi järjestäjänä valtakunnallisesti tuotettavista kasvupalveluista. Valtakunnallisista kasvupalveluiden toimijoista ja niiden tuottamista palveluista säädettäisiin kuitenkin jatkossakin erikseen.

Maakunnalla olisi järjestämisvastuu siitä, että sen alueella on tarjolla riittävästi maakunnallisia kasvupalveluja, jotka edistävät työttömien mahdollisuuksia saada työtä. Maakunnan tulisi järjestää kasvupalveluina työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi rekrytointi- ja osaamispalveluja. Lisäksi maakunnan tulisi varata määrärahoja palkkatuen myöntämiseen ja se voisi myöntää myös muuta kasvupalvelurahoitusta. Tarkemmin palvelujen sisällöstä ja rahoituksesta säädettäisiin erityislainsäädännöllä. Maakunta voisi järjestää kasvupalveluja yritystoiminnan ja yrittäjyyden sekä kansainvälistymisen edistämiseksi sekä palveluja, jotka luovat edellytyksiä innovaatioiden kehittämiseksi. Maakunta hoitaisi julkiset hallintotehtävät.

Maakunta valitsisi kasvupalvelujen tuottajat tai se voisi tuottaa kasvupalvelut itse. Kilpailutilanteessa maakunnan tulisi tuottaa palvelut yhtiömuodossa.

2. Arvio esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

2.1. Yleisiä havaintoja ja arvioita

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnos sisältää tyydyttävät kuvaukset lainsäädännön nykytilasta, esityksen tavoitteista, kohderyhmistä ja ehdotetuista toimenpiteistä. Esitysluonnoksessa on myös, pääosin laadullisesta näkökulmasta, tunnistettu ja kuvattu uudistuksen keskeisimpiä vaikutusalueita ja vaikutusmekanismeja.

Arviointineuvosto katsoo, että kasvupalvelujen konkreettista sisältöä tulisi vielä täsmentää². Esitysluonnoksessa tulisi nykyisen esittelyn ohella kuvata tiivistetysti ja kootusti eri toimijoiden tehtävät ja tehtäväjako ennen uudistusta ja uudistuksen jälkeen. Asiaa havainnollistaisi, jos esitysluonnoksessa luettelaisiin esimerkiksi taulukkomuodossa eri toimijoiden keskeiset kasvu- ja aluekehittämissuhteita koskevat järjestämisvastuut ennen (ministeriöt, ELY-keskukset, TE-toimistot, kunnat, maakuntien liitot) ja jälkeen (valtio, maakunnat, kunnat, Uudenmaan kuntayhtymä) uudistuksen. Tarkennetusta kuvauksesta tulisi lisäksi ilmetä tarkemmin tehtäväalueet, joissa tehtävät limittyvät eri toimijoiden kesken³. Eri toimijoiden vastuulle tulevien tehtävien havainnollistaminen on edellytys vaikutusten hahmottamiselle.

² Esitysluonnoksen yleisperusteluista eikä nykytilan kuvauksesta ei löydy tarkkaa määritelmää kasvupalveluille. Eri tehtäviä kuvataan jaksossa 2 mutta vasta esitysluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kasvupalvelut määritellään, tosin tällöinkin varsin yleisellä tasolla (esitysluonnoksen sivu 116): "Kasvupalveluilla tarkoitetaan alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista esitetyssä laissa (kasvupalvelulaissa) tarkoitettuihin valtion ja maakuntien toimenpiteisiin kestäväen taloudellisen kasvun, yrittäjyyden sekä yritystoiminnan edellytysten, työmarkkinoiden toimivuuden ja kotoutumisen edistämiseksi."

³ Mahdollisimman eritelty ja selkeä kuvaus sekä kasvu- ja aluekehitystehtävien limittymisestä olisi tärkeää vastuiden hahmottamiseksi. Esitysluonnoksessa mm. todetaan, että "Maakunnat vastaisivat omalla alueellaan sekä aluekehittämisestä että kasvupalveluista, ja kasvupalvelut olisivat aluekehittämisen keskeinen työväline".

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin, millaisiin esimerkiksi markkinapuutteista aiheutuviin tilanteisiin kasvupalveluilla on pyritty vastaamaan, ja miten uudistuksella kyettäisiin edistämään kasvupalvelujen vaikuttavuutta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa esitetty kansainvälinen vertailu on laaja ja sisältää mielenkiintoista tietoa. Myönteistä on myös, että tietoja kansainvälisistä käytännöistä hyödynnetään myös vaikutusten arviointi-jaksossa. Esitysluonnoksessa tulisi kuitenkin perustella, miksi juuri kyseiset esimerkkimaat on valittu vertailuun. Suomessa valmisteilla olevan uudistuksen näkökulmasta Ruotsin ja Tanskan kokemukset tuntuisivat kiinnostavimmilta. Pohjoismaissa valmisteluista uudistuksista on saatavilla verraten paljon tietoa, jota olisi voitu hyödyntää enemmänkin tässä esitysluonnoksessa.⁴ Esimerkiksi Ruotsissa valmistelluissa uudistuksissa ja aluehallintokokeiluissa on kiinnitetty paljon huomiota kasvupalveluihin kytkeytyvien toimijoiden koordinoinnin parantamiseen ja järjestelmän epäsymmetrisyyden⁵ hyötyihin ja haittoihin.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen toteuttamisvaihtoehdot -jakso (luku 3.2) on varsin lyhyt mutta sisältää kuitenkin jonkin verran vaihtoehtojen punnintaa. Esitettäväksi valittua vaihtoehtoa tulisi kuitenkin perustella tarkemmin. Keskeisten perusteluiden tulisi ilmetä laajemmin myös esitysluonnoksen ”Keskeiset ehdotukset” -jaksossa.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen määrällisiä kuvauksia tulisi kautta linjan täydentää esittämällä tietoja sekä ELY-keskuksittain että maakunnittain.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen yhteys muihin valmisteilla oleviin esitysluonnoksiin tai jo valmiisiin hallituksen esityksiin tulisi käydä esitysluonnoksesta selkeämmin ilmi.

2.2. Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että uudistusta tulisi arvioida paitsi osana maakuntauudistuksen toimeenpanoa, myös laajemmasta näkökulmasta.⁶ Uudistuksen tavoitteena on muun muassa kestävä talouskasvu, alueiden kehittämisen sekä työllisyyden ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen. Uudistuksen keskeinen toimenpide on aiemmin valtion aluehallinnon hoitamien tehtävien hajauttaminen perustettaville itsehallinnollisille maakunnille. Keskeinen kysymys on tällöin, millä ta-

⁴ Esimerkiksi OECD on käsitellyt Ruotsin kasvupalvelujen ja aluehallinnon uudistuksia (OECD 2017, ”OECD Territorial Reviews: Sweden 2017”, http://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/oecd-territorial-reviews-sweden-2017_9789264268883-en).

⁵ Epäsymmetrisyydellä tarkoitetaan sitä, että eri alueilla on mm. kantokyvystä riippuen jonkin verran erilaiset tehtävät.

⁶ Kasvuun ja aluekehitykseen liittyen politiikkatoimien vaikuttavuudesta on varsin laaja taloustieteellinen kirjallisuus, ks. mm. Kline ja Moretti (2013): People, places and public policy: Some simple welfare economics of local economic development programs, NBER Working paper 19659, <http://www.nber.org/papers/w19659>.

valla ehdotettava uudistus edistäisi alueiden ja koko kansantalouden kasvua ja hyvinvointia verrattuna nykyiseen toimintatapaan.⁷ Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä huolellisemmin uudistuksesta saataviin hyötyihin ja kustannuksiin liittyviä vaikutusmekanismeja. Lisäksi tulisi arvioida uudistuksen vaikutuksia kasvupalvelujen koordinoinnin, palvelujen yhdenvertaisuuden, hallinnollisten kustannusten ja yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen kuvausta nykyiseen toimintaan suunnatuista määrärahoista ja toteutuneista menoista tulisi tarkentaa ja yhtenäistää. Nykyisessä muodossa esitysluonnoksen kuvauksesta on paikoin vaikeata saada selkeätä kuvaa eri tehtävien määrärahoista ja esitettyjen lukujen vertailukelpoisuudesta.

Arviointineuvosto katsoo, että nykyisiä määrärahoja kuvaavia tietoja tulisi koota taulukkomuotoon⁸ ja tietoja tulisi esittää useammalta kuin yhdeltä vuodelta. Tiedot tulisi esittää mieluiten myös ELY-keskuksittain.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin uudistuksen vaikutusta maakunnille suunnattuun rahoitukseen. Esitysluonnoksessa mainitaan lyhyesti maakunnille valtion budjetista suunnattavan rahoituksen laskennallisuus ja yleiskatteisuus⁹, mutta rahoituksen jakautumisesta maakuntiin tulisi esittää myös määrällinen arvio. Vaikutusarvioinnissa tulisi myös kuvata tarkemmin, miten hallituksen säästötavoitteet vaikuttaisivat maakuntien kasvupalvelujen ja aluekehittämisen määrärahoihin.

Esitysluonnoksessa todetaan markkinatilanteen eroista maakunnissa seuraavasti: ”Palvelujen asiakkaat eivät pääse nauttimaan yhtä laajasta palveluntuottajavalikoimasta ja valinnanvapaudesta kaikkialla Suomessa, koska palveluntuottajayritykset keskittyvät todennäköisesti niille paikkakunnille, joilla työmarkkinat toimivat.” Samassa yhteydessä esitysluonnoksessa todetaan, että vuosina 2013–2015 noin neljäsosa työnhakija-asiakkaista oli kirjoilla Uudenmaan maakunnan alueella.

Arviointineuvosto katsoo, että uudistuksen vaikutusta yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin tulisi arvioida vähintään suunta-antavasti esimerkiksi liikevaihdon kasvun näkökulmasta maakunnittain.

⁷ Yleisesti ottaen hajauttamisesta on mahdollista saada tehokkuushyötyjä muun muassa toiminnan läheisyydestä seuraavan paremman paikallistuntemuksen, toiminnan läpinäkyvyyden ja paikallisten innovaatioiden hyödyntämisen ansiosta. Lisäksi hajauttamista keskustasolta paikallistasolle pidetään hyödyllisenä erityisesti silloin, kun palveluja käyttävien preferenssit palvelujen sisällön suhteen vaihtelevat alueiden välillä. Toisaalta hajauttaminen voi eriyttää palvelujen saatavuutta ja laatua sekä hankaloittaa toimintojen koordinoitua. Yleisperiaate taloustieteellisessä tutkimuskirjallisuudessa on, että mikäli toimintojen keskittäminen esimerkiksi valtion tehtäväksi ei johda selvästi paikallistasolle hajautettua mallia tehokkaampaan palvelujen järjestämiseen, toimintojen hajauttaminen lähemmäs kansalaisia/asiakkaita on perustultua (subsidiariteettiperiaate) (aiheesta enemmän esimerkiksi Oates, W. (1999): An Essay on Fiscal Federalism, Journal of Economic Literature, Vol. 37, No. 3. (Sep., 1999), pp. 1120-114, <http://econweb.umd.edu/~oates/research/Fiscal-Federalism.pdf>).

⁸ Osasta esitysluonnoksessa esitettävistä taulukoista puuttuu otsikko. Esitettävistä taulukoista tulee ilmetä selkeästi myös esitettävien lukujen mittayksiköt ja tietojen lähde.

⁹ Lukuun ottamatta rakennerahastoja.

Lisäksi tulisi esittää suuntaa-antava arvio uudistuksen vaikutuksesta yhteisöverotuloihin. Arvioiden epävarmuutta tulisi kuvata vaihteluvälejä hyödyntämällä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen ehdotus Uudenmaan maakunnan erillisratkaisusta jää esitysluonnoksessa pääosin arvioimatta. Myös ehdotuksen perustelut ovat esitysluonnoksessa varsin niukat. Uudenmaan taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys on, kuten esitysluonnoksessa todetaan, huomattava. Tämä korostaa toimenpiteen vaikutusarvioinnin merkitystä esitysluonnoksessa. Arvioinnissa tulisi käsitellä tarkemmin Uudenmaan kasvupalveluihin ehdotettavan hallintomallin hyötyjä ja kustannuksia¹⁰.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa esitettyä arviota palvelutoiminnan ulkoistuksesta saatavista hyödyistä tulisi perustella tarkemmin, esimerkiksi jo tehdyistä ulkoistuksista saatujen tulojen avulla. Lisäksi esitysluonnoksessa tulisi esittää arvio siitä, missä maakunnissa tavoite palvelujen ulkoistamisesta saatavista hyödyistä toteutuisi parhaimmin.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi esittää suuntaa-antava arvio siitä, missä määrin ulkoistuksia toteutettaisiin palvelusetelien ja missä määrin kilpailutusten avulla. Lisäksi tulisi kuvata tarkemmin, miten mahdollisesti käyttöönotettavien palvelusetelien arvo ja niillä saatavien palvelujen sisältö määriteltäisiin.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi tarkentaa, voiko maakunta veloittaa kuluja toiselta maakunnalta tilanteessa, jossa asiakas hakeutuu muun kuin kotimaakuntansa alueella tarjottavien palvelujen asiakkaaksi.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että uudistuksen työllisyysvaikutukset syntyisivät palvelutoiminnan ulkoistamisesta ja uudelleenorganisoinnista. Aluksi vaikutus olisi lievästi negatiivinen johtuen muun muassa toimintojen ulkoistuksista. Toiminnan vakiinnuttua yrityksille ja työttömille tarjottavat palvelut tehostuisivat, minkä arvioidaan parantavan työttömien työllistymistä. Pidemmällä aikavälillä työllisyysvaikutusten arvioidaan olevan positiivisia.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksen jaksossa 4.1.2. arvioidaan uudistuksen työllisyysvaikutuksia hyödyntämällä¹¹ aihepiirin tutkimuksia. Esitysluonnoksessa tulisi kuitenkin esittää suuntaa-antava arvio siitä, millaisella aikavälillä uudistuksen myönteiset työllisyysvaikutukset ylittäisivät alkuvaiheen mahdolliset negatiiviset vaikutukset.

Arviointineuvosto katsoo, että maakuntien ohjauksesta ja uudistuksen vaikutusten seurannasta ja jälkiarvioinnista tulisi esittää tarkempi kuvaus.

¹⁰ Esimerkiksi Congleton (2015) käsittelee niin sanottua epäsymmetristä desentralisaatiota, jossa alueiden rooli ja tehtävät vaihtelevat paikallishallinnossa, hyötyjen ja kustannusten näkökulmasta (Congleton R.D. (2015): "Asymmetric federalism: Constitutional and fiscal exchange and the political economy of decentralization", julkaisussa Brosio, G ja Ahmad, E. (toim.) (2015), Handbook of Multilevel Finance, Elgar).

¹¹ Viittauksissa tulisi kuitenkin tutkimuksen tekijöiden ohella mainita julkaisun nimi.

2.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Arviointineuvosto katsoo, että viranomaisvaikutukset kuvataan esitysluonnoksessa pääosin kattavasti ja riittävän yksityiskohtaisesti.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että nykyisin kasvupalvelutehtävissä olevasta henkilöstöstä noin 75 prosenttia siirtyisi pidemmällä aikavälillä yksityiselle sektorille.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnokseen tulisi lisätä arvioita nykyisin kasvupalvelutehtävissä olevan henkilöstön jakautumisesta etenkin osaamisressurssien näkökulmasta maakunnittain uudistuksen jälkeen.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin nykyisten aluekehittämisen- ja kasvupalvelujen keskittämisestä ja työnjaosta (ELY-keskusten kesken) saatuja hyötyjä ja säästöjä ja sitä, miten uudistus vaikuttaisi kasvu- ja aluekehittämispalvelujen tehokkuuteen.¹²

2.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksessa todetaan, että uudistuksen seurauksena työttömille ja yrityksille annettavia palveluja siirtyisi merkittävässä määrin tietoverkkojen kautta toteutettaviksi.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen yhteiskunnalliset vaikutukset -jaksossa tulisi käsitellä tarkemmin uudistuksen tietoyhteiskuntavaikutuksia. Esitysluonnoksessa mainitaan nykyiset alue-erot laajakaistayhteyksien nopeudessa. Arvioissa tulisi kuitenkin käsitellä tarkemmin, miten palvelujen saatavuudesta huolehditaan alueilla, joissa riittävän nopeaa laajakaistaa ei ole käytössä. Lisäksi esitysluonnoksessa tulisi esittää arvio siitä, miten uudistus vaikuttaisi yksityisyyteen ja tietosuojaan.

Arviointineuvosto katsoo, että vaikeimmin työllistyvien työttömien palvelujen osalta myös maakuntien liikelaitosten ja sosiaali- ja terveystalouksien tarjoamilla palveluilla saattaa olla merkittävä rooli työkyvyn lisäämisessä. Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä tarkemmin uudistuksen vaikutuksia palvelujen yhteensovittamisessa.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi esittää arvio uudistuksen vaikutuksista alue-eroihin.

¹² Esitysluonnoksessa todetaan uudistuksen riskinä, että saavutetut mittakaavahyödyt saatettaisiin menettää.

3. Muut asiat

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista, jonka työ- ja elinkeinoministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 15.1.2018.

Helsingissä 31. tammikuuta 2018

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Antti Moisio

Lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri